

بررسی کاربرد استعاره در گفتار نوجوانان دبیرستانی:

رویکردی شناختی

مریم رشیدی* marmarashidi@gmail.com

دانشجوی دکتری زبان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری

دکتر مسعود اسدی

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری

چکیده

معنی‌شناسی شناختی، استعاره به بیان مفاهیمی از یک حوزه‌ی انتزاعی در قالب یک حوزه‌ی ملموس‌تر می‌پردازد. بخش زیادی از اصطلاحات زبان فارسی نیز در بردارنده‌ی استعاره‌هایی می‌باشند که در زبان خودکار مردم و در سطوح مختلف سنی و فرهنگی، کاربرد زیادی پیدا کرده‌اند. پژوهش حاضر در چارچوب نظریه استعاره لیکاف و به شیوه‌ای تحلیلی - توصیفی به دنبال بررسی انواع کارکردهای این ابزار در راستای زیبایی‌شناختی، ایجاد جذابیت، پوشیده‌سازی، پیش‌برد و القای اهداف و تأثیرگذاری در مخاطب در میان گفتار رایج نوجوانان است. سعی بر آن بود تا فراوانی کاربرد انواع استعارات در راستای اهداف مورد نظر نوجوانان مشخص شود. جامعه‌ی آماری این پژوهش دانش‌آموزان دبیرستانی ۱۸- ۱۵ سال و حجم نمونه‌ای برابر با ۵۵۰ نفر و به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. از تکنیک‌های مصاحبه‌ی حضوری، پرسش‌نامه، مشاهده و ضبط صدا و بررسی کمی شامل محاسبه‌ی فراوانی انواع استعارات استخراج شده از کلام روزانه‌ی زبانوران و اعمال شیوه‌های آماری و آزمون مجذور خی استفاده گردید. نتایج نشان می‌دهند که تمایز معناداری مابین استعارات به کار رفته در مکالمات دانش‌آموزان دختر و پسر وجود داشته، پسران از عبارات استعاری بیشتری استفاده نمودند. استعارات ساختاری پر بسامدترین نوع بوده و پس از آن استعارات هستی‌شناختی در دختران و جهتی در پسران از فراوانی بیشتری برخوردار بودند.